

نثریات کریمی

۱۵ نچی جزء

ترکاکر

روسجه ترجمه ایدلدی

مترجمی
محمد فاتح الکریمی.

محرری
ف. ف. پوتسیقوویچ.

اورنبورغ
کریموف، حسینوف و شرکاسی مطبعه سی.

۱۹۰۷

مجموعات پست

نشریات کریمہ ناک گلہ جاک ۱۶ زمپہ چیزنی پیو لاکور در
(نشریات کریمہ منتظما باصلوب طور و جقدر)

— تر کله —

تر کله دنيانك اڅي څي هم الله تعالی طرفندن هر توري نعمت نك پېرلگان
يرنك طوره لر. « بالقان ياريم آطه سي » ديه آتالمقك اولان بو هلكتنه
دنيانك ايكي قسمي يعنى ياوروبا ايله آز ياقطعه لري برلشه در. آره لر نك
آخچق طار بر بوغاز (استانبول بوغازي يا كه بوسفور) وار. بالقان
ياريم آطه سي دورت دگز كه ساحل بولغانلغي اوچون باشته ياريم آطه
لرغه قاراغانه پك اهميت ليدر. ياغالرنك گي كو فرلرنك ساچاقلاب يا صاغان
كبي كينه واق واق ياريم آطه لر و آنلرنك اطرافنك بر چوق آطه لر
(او طراولر) وار در. قرو صحرالري پك منبت (ايگون اوگدر وجي)
والوغ طاغاري اورمانلر ايله قاپلانمش اولوب طاغلرنك آره لر نده
يورر كه صالح يوللري پك كر بدر.

تر کله بو گوزل هلكتنك اصل يرلي خلقی دگلدر لر، بلگه آنلر
چيتدن كلوب صوگره دن بو هلكتنی ضبط ايتمش آدملر در. بش يوز
يللر اوللري آنلري آز ياده آسترخان دگز ينك (بحر حزر ك) آرتنك
كوچه به و بدويت حالنده ياشاب حيوان آصراق و طوغري كيلگانده
يعنى فرصت طابقانده كورشي خلقلري اوستينه هجوم ايدوب آنلرني
طالامق ايله عمر كچره لر ایدی. بونلر آقرون آقروغنه جيولشوب اشلريني
برلك ايله اشلر گه و طوره طورغان يرلرينك چيكلريني ده زور ايتورغه
باشلاديلر. شولاي بولسه ده اوللري هميشه بدويلك (وحشيلك) حالندن
آيرلريلر ایدی. چاترلرده طوره لر، چي ايت اشيلر، يالقاولق و كشي
طالاو ايله عمرلرينك كوברה گني آت اوستنده اونكاره لر ايندي. باره

طورغاچ بو خلقلر جيولاديلر، كو بايديار ويولده طوغرى كيلگان خلقلرنى ينگوب قول آستلرينه كرتارك، غنيمت يعنى زحمتسز مال ازله مك اچون غرب طرفينه طوغرى كيتديلر. شول صورتده كوچوك آزيا يعنى آنا طولىنى اوتوب يونان مملكتنه ياقنلاشديلر، و آنك كوب يرلرينى ضبط ايتديلر. صكره تركر عربلردن دين اسلامى قبول ايله اوز آره لر ندين عثمان آدى بر آدمنى اوزلرينه باش صايلا ب حكومت و پادشاهلىق تاسيس ايلديلر. (شول عثمانك اسمينه نسبت ايله تركيه يه عثمانلى حكومتى دييورلر). جهادنى تشويق و توضيه ايتيه طورغان اسلام دينى تركر ك جنگاورلك طبيعتنه پاك موافق كلدى. اسلاميتنى قبول ايتكچ تركر دخيده جانلانو ب و غير تانوب مقدس جهادك يالقونلرينى دنياعه كورساترگه باشلاديلر. اون بشنچى عصرده بتون يونان مملكتنى ضبط ايدوب اوزلرينك عسكرلرى ايله طوترديلر، و آز بر زمانده بتون بالقان ياريم آطه سنى قول آستلرينه آلوب طاغن آله كيدرك نمسه طوپراغينه كرديلر و بتون غربى يا وروپانى قورقمغه باشلاديلر. اون آلتنچى عصرده بونلر نك قوتلرى فوق العاده بر درجه گه يتشدى. بونلر نك سلطانلرى بو وقتده يا وروپاده آز ياده و آفريقاده او طوز قدر پادشاهلقلرغه باش اولوب زورلق اچون اوزلرينه: «پادشاهلر پادشاهى» «اللهنك يرده گى كولگه سى» يعنى «ظل الله فى العالم» لقبنى بيره لر ايدى. (۱) باره طورغاچ شونداين بر درجه گه كلديكه: «بز نك آتمز باصقان يرده اولن اوسماز» ديه ماقطانا طورغان دهشتلى بو اورده دن يعنى بدوى جمعيتندن بتون غربى يا وروپا تتره ب طوره باشلادى. چونكه بونلر قا يو طرفقه كوز صالحه لر شول يرنى ياغالر، يغالر و ضبط ايدلر ايدى. لكن بو قوتلرى پك اوزاقغه وارمدى، كيرى كيتمكه باشلاديلر. تركر آوستريا حكومتى نك پايختى اولان «ويانه» شهرينى محاصره ايتكانلر ايدى ايسه ده اما ك بر نچى

(۱) ترك سلطانلرى حاضرندة سلطان پادشاه كى لقبلى استعمال ايدلر.

مرتبہ اولمق اوزرہ بوندہ ترکر پولشہ قرالی «استفان باتوری» طرفندن مغلوب اولدیلر، صوگرہ ترکرنی آقرون آقرون غنه یاوروپاناک باشقہ یرلرندنه چغارمغه باشلادیار. آنلرنک قول آستنه یاوروپاده یالکنز بالقان یاریم آطهسی، آزیانک بایطاق برزور قسمی و آفریقانک بر نیچه یرلری قالدی. شولای بولسهده ترکلرده هیشه زور قوت وار ایدی. اوزلرینک قوتلرینه اشانهرق هیچ اشلاماینچه کیف صفاده، حضور وراحتک یاطورغه باشلادیلر. اشسز لکدن اخلاق وطبیعتلری بوز ولوب، باره طورغاچ بونلرده صوغشچیلق غیرتیده آزایدی. بالقان یاریم آطهسنه اوزلرینک چیکلری ایچننگه طوررغه یاوروپا طرفندن مجبور ایدلدیلر. لکن بلغارلر، روملر، صربلر کبی پراوصلاونی ملتار ترک ادارهسنده قالهرق کندی حاللرندن ممنون دکلر ایدی. پراوصلاونی روسیه بونلرنی قوتقارمق ایستدی. بونک اوزرینه ترکر ایله روسلر آرهسنده بر نیچه مرتبه صوغشلر آچیلهرق روسیه اوستون چیقدی، ترکلرنک قوتی بیتوب ضعیف لندیلر. بوفرصلردن استفاده ایترک ترک قول آستنده قالغان روملر، صربلر، بلغارلر روسیه نک یاردمی ایله ترکلردن آیریلوب اوز باشلرینه آیروم آیروم پادشاهلقلر اولدیلر.

حاضرگی ترکیه اولگی قوتلی ترکیه ننگ کولگهسی گنه اولوب قالمشدر. قوتی بکنان، ترقیسی یوق، یاوروپا قطعہ سننده اولکی گه قاراغانده هیچ یوق دیب ایتورلک درجده آز قالغان یریده (اشلر اوشبو روشچه کیدرسه) یقین برزمانده بتونلای قولندن کیتسه کرک. (ماکیدونیا مسئلهسی بوش بوشینه سونارگه بگزه میدر. آنهغی صوغشلر غالباً بزم خواجه نصرالدین افندی ننگ یورغانی ایچون اولسه کرک).

حاضرنده ترکیه ادارهسنده یاوروپاده بالقان یاریم آطهسینک بر قسمی و آنی احاطه ایتمک دگژدهگی بر نیچه واق آطهلر، آزیاده: آنا طولی، ارمنستان، میزوپوتامیه (بغداد و بصره طرفلری)، سوریه

وآفریقادہ: امتیازی یعنی اچدہ گی اشلرینه ترک حکومتی قاتناشہ
 آلہی طورغان مصر وتونس مملکتلریدر. (بو مصر ایله تونسک ترک
 مملکتندن سانالمسی یالکز کاغد اوستندہ گنہ اولوب یوقسہ بابالرندن
 قالمہ میراث مالی کبی مصر انکلیزلر وتونس فرانسزلر ائندہدر.
 آفریقادہ یاریم یارتی ترک قولندہ طوران بر مملکت وار ایسہ اودہ
 «طرابلس غرب» قطعہسیدر. لکن بوکادہ ایتالیا چوقدن قارماق
 صالوب قویشدر.)

ترکیه ننگ باریری الی مک میل سربعی وخلق یکر می بش
 میلیون مقدارندہدر. دنیا ننگ ہیچ بریرنک ترکیه ده گی کبی تورلی جنس
 خلق بولغان مملکت یوقدر. چیتدن کلرک صوغشوب ضبط ایتکان
 ترکلر مغلوب بولغان خلقلر آرسینه بعض اورندہ کب بعض اورندہ
 آز بر مقدارده کروب اوطوروب قالغانلر. توب یرلی خلق غه قارا
 غانده ترکلر ننگ مقداری پک آز هم کوندن کونگہ آزایا بارادر.

ترکیه ننگ اداہرہسی فنا اولدیغی جہتلہ مملکت اچندہ گی تورلی
 خلقلر کوبسنچہ بر برسینه دشمانلق ایدوب کون کیچرہلر. ترکلر ننگ
 بالقاولقی، قایغو وحسرتسزک وعمومیتلہ هر تورلی ایشلرینک ترتیبسز
 لگی اسکی وقت لردہ راحت ومسعود اولان بو مملکتلرنی فقیرلندرمش
 وضعیفاندرمشدر. ترکیه ده ایگونچیلک اشی کبی باشقہ هنر وصنعت
 وصاتو آلو اشلرینده فوق العادہ کیرودہدر.

اشکہ یاری طورغان یرلر ترکیه ده اوچ قسم گہ بولندہدر: وقف
 یرلری، خزینہ لک یرلر، خصوصی کشیلر ملکندہ اولان یرلر.
 وقف یرلر ننگ داغودی مسجدر مکتب ومدرسہ لر مصرفینہ وفقیرلر گہ
 صدقہ ایچون تعیین اولنمشدر. جومرد آدلر ننگ ہمتی سایہ سنندہ
 وقف یرلر شول قدر کوندر کہ حتی ترکیه ده گی بار یرنک اوچ الوشدن
 ایکسی بونلردر. وقف یرلر ایچون ترکیه ده ہیچ بر تورلی ویرگوو

نالوغ آلمیدر. بناء علیه یر ایهسی بولغان ترکر وحتى خرسیان لرده نالوغلردن قوتولور ایچون بو خصوصده اوشبو روشقه حیلہ یاصیلر: اوزلرینک یرلرینی وقف ایله مسجد ملک ایتلر، لکن اجاره گه (آرینده گه) آلو حق یالسکوز اوزلرینه و اوزلرینک بالالرینه بولونی شرط قویالر. شول صوتک یرلرینک هر تورلی ویرگولرنن نالوغلرندن و مشقتلرندن قوتولالرده اوچوزغنه بهاغه اجاره گه اوزلری آلوب فائده لنه لر.

خصوصی کشیلر ملکنده اولان یرلر ترکیه ده پک آزدر. لکن زیاده سیله منبت اولان پک کوب یرلر هیچ اشلنمکان کوینچه بوش یاتماقده در. حتی بونلرنگ کیم ملک ایدیکلرینی بیلمکده کوچدر. همه بو یرلرنی اشلر گه تلاگان کشیده یوق. چونکه: اشلاو ایله درحال یاوقف طوپراغی یاخود بر الوغ آدمنگ ملک ایکانلگی ظاهر اولوب اشلکان کشینگ قولندن هیچ توقفسز آلتغانی هر کیمگه معلومدر. ترکیه ده یرنی تیرسله میلر وایکی اوچ دویمه دن آرتق تیره ن کرمی طور غان ناچار صبانلر ایله گنه سورهلر. صبان غه عادتده مانده (صوغری) جیگه لر. بعض یرلرده اورلقنی طوب طوغری قرغه ساچالرده اوستندن صبان ایله سورهلر. لکن هر نه قدر یر اشلاولری پک ناچار بو— لسه ده آشلق نک اوکماینچه قالغان یلی پک سیرک بولا، چونکه آنده غنی طوپراق پک زیاده منبت و محصولداردر. شونک ایله برابر ترکلر آشلقنک اوکووینه آلائی پک سوینمیلر. حتی اوکسه ده ناچار کورسا ترگه طریشه لر. چونکه آشلق اوکو ایله ویرگولر نک و نالوغلر نک آرتدرلغاننی پک آچی تجربهلر ایله اوکرنمشلردر.

ترکلر نک آشلق صوغولریده اسکی بر ترتیبده در. چانا، کبک ایدوب آغاچقه اوچ دورت آت جیگه لرده طاراتوب جایگان کولته اوستندن شول آغاچنی یوروتهلر. شونک ایله اورلق صالامدن قویولوب چقادر.

اورلق آشلقلرندن ترکیهده بغدای، آرش، قوقوروز، آرپه، صلی، صوسام و بعض بر یرلرنده دوکی بولادر. آشلق دن صوك اك اهمیتلی نرسه لر تماکی، یوزوم (وینوغراد) چمکلاوک یفک قورتی آصراً طورغان طوت (دود) آغاچلریدر. ترک تماکیسی اک بر نچی درجه یخشی تما کیلردن اولوب دنیاغه طارالویده پک کوبدر. بونده یوزومده پک یخشی اوسه در. کوب یرلرنده بر نیچه شر دیساتینه زور لغنده ایدوب ساچالر. ترکیهده گی حیوانلر گاوده گه زور بولماسه لرده پک کوچلی وقر اشلری ایچون چداملی بولالر. هر بر حیواندن زیاده ترکیهده قوی (صارق) آصریالر. چونکه ترکلرنک اک بر نچی درجهده آشاغان نرسه لری قوی ایتی در. مایی هر تورلی آشلرغه کیته، سوتندن پنیر (صیر) یاصالادر. بر اشلاو ویوک طاشو ایچون مانده استعمال ایتهلر. ترکیه نك آزیا قسمنده گی بعض بر یرلرنده یوک طا شیمق ایچون دوه آصراًدر. بعض یرلرنده کوب مقدارده کجه یتشه در. کجه لری آره سنده «آنقره کجه سی» دیه آنالمقده اولان بر جنس کجه پک مشهوردر. چونکه بونک اوزون وغایت نچکه اولان یونلری پک بهالیدر.

فابریقاً وزاود اشلری ترکیهده بتونلای یوق دیب ایتورلکدر. ترکر یالکز اک عادی احتیاجلرغه یاری طورغان قول هنرلری ایله گنه بر آز شغلننگان بولالر. لکن بونلرده هیچ بر اصلاح ایتلمگان وترقی ایتمکان کوینچه بوندن بر نیچه یوز یلر اولگی حالنده در. یاوروپالور طرفندن یاکی دن کشف ایدلگان یاخود اکمال ایدلگان هنر و صنعت لردن ترکلرنک، کوب خبری اولمایوب حاضرگه قدر آنلرده ماشینه وپار (بخار) قوتلری نك استعمالی هیچ یوق درجه سنده در.

بزده آرپه، مچکه وباشته شونلر کبی نرسه لر یاصاوچپار آغشا هنی اورتیغه قوبوب اوللری آنک تپرسنک آیلانوب یوروب یاصیلر،

هالبوکه ترک اوستهلری اوزلری اورتلغه اوطوره اوده آغاچنی اوز تیره لرته آیلاندروب یوروتوب اشلیر. ترک نرسه لرینک یاسالووی ناچار، شکل وفورمالری طویاس و اوزلری کوکلگه اوخشامی طورغان بر صورتده در.

یوللر ترکیه ده اک فنا و ناچار بر هالده در. نیمور یوللری مملکتنک زورلغینه نسبتله بونلای یوق دیب ایتورلک درجه ده اولوب باشقه یوللری ده بیک آزد. ترکر سودا و تجارت ایله کوب شغل لنمیلر، حتی ساتو آلو ایتودن نفرتلنلر. بناء علیه ترکیه نك بار کبک تجارتی روم، ارمنی و یهودیلر قولنددر. بونلر نك تجارتی ده ترکیه ده غایت کوب مقدارده چقا طورغان خام اشیا یعنی اشلانمگان نرسه لر ایله گنده در. گرچه بتون ترکیه نك بر یلق صاتو آلووی اوچیوز میلیون روبله گه یتمده انسانلر نك هر تورلو احتیاجینه لازم اولان هر بر نرسه نی یتشدیره طورغان بونک کبی منبت و محصولدار و تجارت پاراخودلری طوقنار ایچون فوق العاده گوزل لیمان و پرستانلری موجود اولان بویله مملکت که بو قدر گنه تجارت پک آزد.

ترکر عمومیت اعتباریله کاوده گه یخشی و گوزل، کوچلی و غایت درجه ده صبرلی و چداملی درلر. بونلر نك پک کوب کمچیلکلرینه قارشو فضیلت عالی صفتلریده آزدکلر: ترکر طنج و راحت، آچیق کوکلی، مسافر پرور (مهمان دوست) بر خلقدر. بونلر قوناغه (مسافر گه) اک یخشی اورن بیرلر، اک اعلا نعمتلری ایله صیلی لر. اکر کرگان مسافر یاتقان و آشاب ایچکان ایچون آچه بیرمگه باشلاسه ترکر نك خاطر ی قالا، کیفلی بوزولا. ترکر صالدا تلیق و عسکرلک ایتونی خرسیتانلرغه ویرماینجه اوزلرینه حصر ایدوب آنلر آرقه سنده کچنهرک عمر اوتکاررگه اوگره نکانلر. (خرستیانلر صالدا تلیق ایتو ایچون حکومت که آچه تولیلر). بناء علیه ترکر طرشو

و اشلاوگه کوپ اهمیت ویرمیلر هم اوزلرنده اشکه قابیلتنه قالماغان .
تجارتلری پک توبان ، هنر و صنعتلری اصلا ترقی ایتمکان ، عقل و علم
قوتی ایله اوزلرندن چقغان هیج بر نرسه یوق .

ترکلر دنیا نك اك قایغوسز و یالقاو خلقلرندنر . بزده گی بوش
طورو آنلرده طریشو و اش سانالادر . ترکلر تعطیل گه یعنی بوش
طوروب راحت ایتوگه « ککیف » دیب ایتدیر . آنلرجه « ککیف »
یوقوغه طالمش آدم کبی هیج بر نرسه حقنک ذره قدر فکر یوروتماینچه
آنده بر ، مونک بر ، اختیار سزغنه قولنده غی طروپقه سنی صووروب
برر یوتوم قهوه ایچوب اوتکارودن عبارتدر . ترک پک آز ایله قناعلنه .
فقط آکارغه یشراق « ککیف » ایتارگه بولسون . ککیف ترکلرده طبیعت
ثانیه اولمش یعنی طاشلاب بولمی طورغان عادتلر جهله سینه کرمشدر .

ترکلر نك یوقاری صنف خلقی یعنی او قوغان لری و شهر خلقلری
بتونلای یاورو پاچه کیونه لر . فقط باشلار نك قزل طولادن یاصالغان فس
بولادر . عوام خلقی و شهر خلقی نكده بر آزی اوزلرینک اسکی عاد-
تلر نجه کیینولرینی طاشلامیلر . کیوملرینی یون و کیندر نرسه لرندن
تگه لر . بعضیلری یفک اوقالر ایله زینتلیتر . ایرلر کیومی اوزون چابولی
قافتان ، کازاکی ، ژیلیتکه ، کولمک و چالباردن عبارتدر . صووق و قتلرده
بونلر نك اوستندن دخی کینک و اوزون برجه و آنک اوستندن مامقن
صروب تککان بر خرقه (بشمت) کیه لر . چالبارنی قاپچق کبی پک کینک
ایدوب پوصتاودن تگه لر . آیاقلرینی چغارر ایچون توبان باشندن ایکی
تیشک قالدیره لر . ژیلیتکه لری طار و اوزون جیکلی بولا . کازا کیلمی پک
تورلی تورلی صورتده یاصالسه ده عادتده اوزلری پک قصه اولوب
جینکلری اوزون هم پک طار یا ایسه قصه و پک کینک بولادر . بیلباو
یرینه بیللرینه پک کینک شال اوریلر . بونک ایله گاوده لرینی بر نیچه

قات چرماب آلالر. آياق کيومي قش اچونده جای اچونده ايکي قاتلاب
ياصاغان فالون بر باشماقدر.

عموميتله شرق اهاليسی کبی ترکزرده کيومي پک کينک ايدوب
بر نيچه قات کيارگه ياراتالر. آنلر نڭ فکر نچه کيوم بيتدن باشقه يرنڭ
بارسني ده فاپلارغه، قول و آياقلر نڭ فيملدانووينه برده طغزلق پيرماسکه
واسسی وقتلرده هوا کروگه مانع بولماسقه تيوشدر. گرچه ترکزر
ياورپالورغه اياروب بروکی (طار چالبار) وسيرتوق کيسه لرده
بروکیلری بر نيچه فانلوی وسيرتوقلریده آستندن ايکي قات بشت
کيارلک درجه ده کينک وضيافتهکه بارغانده آياق بوکلاب اوطوررغه
طوغری کيلسه آياقلرنی بتونلای قابلارلق درجه ده اوزون بولادر.
بوندن باشقه، ترکزر نڭ فکر نچه: کينک کيوم کشی گه وقار وعظمت
ويروب الوغ کورساته در. الوغ کورنمک ترکزرده پک اهميتلیدر. (بزم
تاتارلر دخی کيوم خصوصنده تمام شول فکرده درلر. عقلغه وطبيعت که
مخالف اولديغنی بيلديکری حالده ايبولنڭ يکرمی بشر غرادوص اسسی
کونلرنده باشلرينه تیری بورکلر، اوستلرينه کاراکی و آغرجيلانلر،
آياقلرينه چينک کاوشلر کيه رةک آه واه ايدوب يانوب پشوب يوریلر.
کيوم سالومغه، اوطورو طوروغه دين توسی بيروب تلاسه قايد
اولسون مسلمانلر بوکونکه قدر همیشه صقال مييق، چالبار، بوتين،
اشلاپه بچلرندن قوتوله رق تفکر تعقل وافعال عقليه يولينه کره آلميلر.
چوق تأسف! چوق يازيق!)

ترکزر نڭ اڭ کوبسنده حاضر گه قدر اڭ الوغ زينت چالما در.
بوچالما بر نيچه توسده بولادر: سيدلرده (محمد عليه السلام نسلندن
بولغان کشيرده يشيل، علماده وزور آدملرده آق، ساتوچيلرده هنر
وصنعت اهللری ايله عوام خلقتک چوبار بولادر.) چالمانڭ فائسسی يالکز
باشنی قاپلاوغنه توگلدر. کوندر باشنی اسسی لسکن صاقلاب زونتيق

خدمتتى ايتەدر. كېچ بىر لىن مندر اورىنە باش آستىنە سالوب ياپورغە يارى. طهارتلنكاچ بر اوچىنە يوز سورتىرگە يارى. پىك كوبسى چالما لىزىنك فانتلاورىنە آچقە، خط، تش فازىچى، تماكى صاوتى قىستروب يورلىر. چالما برىياقدىن شول قىدر كوب خدمتارىگە يارى. برىياقدىن باش اچقون پىك گوزل برىزىنتىدر. لىكن انك زور خدمتى شولىدرگە باشنى هم صوفىدىن هم اسسىدىن صافلىدىر. مىلكىتلرنىڭ صوفىلىق ايله اسسى نىك تىز آلماشنىغانلىقى سىببىلى هر ايكىسىنىڭ ضررىدىن صافلانمىق اچقون مەمكىن مرتبە برىنرسەگە استعمال ايتارىگە طرىشەلىر. «باشكى صوفىق طوق» دىب ايتىكان بىزدە گى برى ضرب مىثلنىڭ خىلافىنە اولەرق تركىر باشلىرىنى اسسى طوتارىغە ياراتالىر. بوندىن باشقە تركىر ساچلىرىنى يا تامامىلە يالتراتب قىردەرلىر، يا ايسە قىسقە ايدوب قىردەرلىر. شونىك اچقوندى چالما آنلرغە پىك موافىق كىلەدر.

تركىر نىك كوبسى بىلباوا آستىلرندە تورلى قوراللىر يوروتەلىر، اولرندە، اورامدە وحتى مىسجىدگە نمازغە بارغاندە بو قوراللىرىدىن آيرىلمىلىر. اسكى قوتلى وچىنكاورلىك و قىتلر نىك يادكارى اولان قىلىچ، سو نگو، پىستولىت كىبى بو قوراللىر آنلرغە اويونچاق بىرىندە استعمال اولونمىقدەدر.

ترك خاتونلىرىنىڭ كىيىملىرى ايكى تورلى بولادىر: بىرى اولرندە كىيە طورغان، ايكىنچىسى اورامغە چىققاندى كىيە طورغان. اولرندە طورغاندى اوز ايرلىرىنە گوزل كورىنور اچقون اوتەسىدىن كورىنە طورغان پىك نچكە وىنىكل نرسەلىر، آياقلىرىنە پىك كچىكە توفلى، باشلىرىنە دخى كچىكە برى فس كىيەلىر، يا ايسە غايت كوزل ايدوب كىلىشتروب پىك نچكە يالوق باغلىلىر. اورامغە چىققاندى اوستىلر ندىن قالون پىك زور جايمە يا كەچارشاوا بورگىنوب بتون گاودەلىرىنى قابىلىلىر. يوزلىرىنە دە آرقلى كورىنە طورغان

بر یوز پردهسی قویالر. آلقا، مویونلق، بلازک کبی زینتلیرگه ترک
خاتونلری بزنگ خاتونلردنده آرتوغراق عاشقدر.

ترکلر آشارغه پک یاراتالرهم کوب آشیلر. اک باشلیچه آشان
نرسه لری دوگی در. آندن باشقه هیچ بر کون قالو یوق. قالا بالسق،
پینیر (صیر)، سوت، بال، شکر وهر تورلی یشللکلر ایله یمشلدردر.
ایت آشاو ترکلرده اوچنچی درجهده اولوب آندهده یالکیز قوی ایتی
گنه آشیلر. آشلر آرسنگ ترکلرهر تورلی طادلی (شکرلی) نرسه لری پک
کوب آشیلر، وبا خصوص اون ایله شکر قاتشدروب یاصالا طورغان
« حلوا » نی فوق العاده کوب شکر صالوب قوی ماینده پشریله طورغان
وتمامیله پشوب بتمکان قامردن عبارت « باقلاوه » نی ترکلر پک یاراتوب
آشیلر. ترک آشلردندن بعضیلری یاوروپالولرجهده پک معقول
کوریلوب غایت لذتلی سانالادر. فقیرلرنک آشی ترکیهده پک
کوب یتشه طورغان صوغان، صارمباق، یمش کبی نرسه لری ایله
ایکمکن عبارتدر. بونداین نرسه لری آنده فوق العاده اوچوزدر.

ترکلرنک آشارغه اوطرولری پک عادی یعنی پراستوی در. اید،
نگه، آیقلری بررچیرک اوزونلغنده اولان بر توگرك اوستال قویا
لرده شونک تیره سنده چومه لشوب آیقلرینی بوکلاب اوطوره لر.
اوستال اوستنده پک زور بر باقر پاطنوص، آنک اوستنده فاشقلر
وکیسکان ایکمک تلملری طوره. چچاق سانچکی کبی نرسه لرنک
نه ایدیکنی پک بای یورتلرده غنه، بیله لر قوی و قاطی آشلر نی
طوغریدن طوغری یه طباقدن قول ایله آلوب آشیلر. بنا علییه بو وقتده
سانچکی چچاق یرینه اوچ بارماقلری خدمت ایتدر. آشقه اوطورغاچ اک
اول اوستال گه شورپا (چوربا) کیتروب قویالر. فاشقلرینی بارسینه بر
صاوتقه طغوب شونی آشیلر. چوربادن صوگ باشقه آشلر کیتریله در.
هر برسینک آراسنده بر آز طادلی تناول ایتله لر؛ آخرده ترکلرنک اک

سویه طورغان آشاری بیرله درکه: اولده - «پلاو» در. ترکگر آش یانده
صودن باشقه هیچ نرسه اچمیلر، همده هیچ سویله شمیلر، آش یاننده
سویله شماوچیلک آنلرده عادت حکمینه کرمشدر.

ترکگر ننگ ائک سویملی اچمه لکگری یمش صولرندن یاصالا طورغان
شربت ایله قهوه در. ترکگر قهوه نی پک یارانالر هم آنی پشزرگه ده پک
اوستالدر. همده عوام خلقی آره سنده « بورا » دیه آتالمقده اولان
بر اچکی لک بایطاق بر مقدارده صرف اولونه در. طاری اونندن
یاصالوب آزغنه ایسرتنه طورغان بو اچکی لک آپاره کبی قویبی اولوب
بر آز آچیدر. یوزوم شرابی مسلمانلر اچون حرامدر. لکن ترکگر
یوزومنگ اوزینی پک سویوب آشیلر و باخصوص پینیر ایله آشارغه
پک یارانالر.

بایوراق ترکگر ننگ اولری زور وعادته ایکی قاتلی اولسه ده بناسی
یمسز و اوزی انتظامسز بولادر. ترزه لرینه ریشوتکه قویالر، اولرینی
طشقی یاقدن پراستوی ایزوئیست ایله صلیلر. اولرینگ اچنده زینت
واستراحت اسبابی پک آز بولا. بولمه لرنده پیچ لری بولمی. اورته
بر یرگه یا که قردن جیزدن یاصلان مانغالغه کول طوتروب آنک اوستینه
یانغان کومر قویالرده شونک تیره سینه جیولوب یلنوب اوطوره لر. هر
بر خانه مطلقا ایکی گه بولنه در: برسی ایرلر بولمه سی، اینکنجیسی
خاتونلر بولمه سی دیب آتالدر. ایده نلرینه پالاس یا ایسه قامش چپتا
لر جایه لر. میبللری غایت فنا هم پک آذر. استینه بوینده بر دیوان،
اوستینه کوزگی قویغان بر اوستال، تماکی طارتواچون لازم بولغان
نرسه لرنی قویا طورغان طاغن بر اوستال ایله بر نیچه اورندق. ایشته
ترک خانه سیننگ بارکبک میبل لری شوندن عبارتدر. ترکگر ننگ بعضیلرنه
بزه بولمه لرنی زینتلی طورغان قورال و فارفور کبی قیمتلی و نادر
نرسه لر بولونسه ده آنلر بوند این شیلرنی صاندقلرغه طوتروب یا شروب قویالر.

ترکلرده قاراوات پک سیرا کدر. ایده نگه توشه کلر جایوب یوقلیار ده کوندز اول توشه کلرینی، استینهغه تیشوب یاصالغان، اشقابلرغه طوتروب قویالر. فقیرلرینک اولریده اوشبو روشده اولوب جهاز لری کینه شول پالاس ایله قامش چیتادن، بر نیچه اورندق ایله استینه بویندهغی دیواردن ویاطا طورغان نریشه کدن عبارتدر ترک خانه لرنده اڭ برنجی درجهده لازم سانالا طورغان نرسه مونچه (همام) در. عمومیت اعتباریله ترکلر تنلرینی پک پاک وتمیز طوتهلر. (آچو وقتند بزنک ناتارلرنی «پیس تاتار» دیه سوگه لر) اولرینک اولر نده گی مونچه لر ایله گنه فناعتلنماینچه ترکلر عمومی مونچه لرغه ده پک باره لر. ترکیه نك هر بر شهرلرنده بر نیچه شر عمومی مونچه لر بولو نهدر، و بونلر شهرنک اڭ یخشی بنالری دیب ایتورلک درجهده منتظمدرلر. ترکیه ده گی کبی زینتلی وگوزل کورنیشلی بنا ایتلکان مونچه لر هیچ بر یرده یوقدر. ترک مونچه لری کوبسنچه اوچ بولمه دن عبارت اولوب برنجی بولمه سینک ایدهنی مرمر طاشی ایله دوشه لمشدر، اورته سنده صوی یوقاری آتیلوب چقوب طوره طورغان بر برفانتان (چشمه) وتیره سنک استینه بوینه قویولغان آغاچ اسقامیقه لرغه، مونچه غه کیلگان کشیلر اوطوروب چیشنو وکیینو ایچون توشه کلر سالنوب قویلمشدر. ایکنجی بولمه ده یوونغاننن صوک استراحت ایتار ایچون توشه کلر دوشه لمشدر. اصل مونچه اوچنچی بولمه ده اولوب بونده دخی کوچک کوچک بر نیچه بولمه لر واردر. هر بر کشی یا ایسه بر نیچه شر کشی یوونالر. یالکنز خاتونلر دگل، بلکه ایرلرده مونچه ده بر نیچه شر ساعت طوروب ئللله نیچه تورلی اوونوب یوونالر.

ترک شهرلرینک اوراملری طار، انتظامسز و کوبسنچه طوزان وچرافدن یوری آلمازلیق بر حالده بولونادر. اوراملرینی بازار

تونی وسیرونی خاطرگه کیتیررگه ده یارامی. حتی بار کبک چوب چار لرینی و آشاو اچو قالدقلرینی طوب طوغری اورامغه توگه بیرهلر. (اوزلری مسلمان اولوبده «پاکک ایماندنر» دیکان سوزگه اعتبار ایتماولری عجب ایکن!) فقط شونسی یخشیدرکه ترکلرنک اوراملرنک کتو کتو اتلر یوروب طورهدر. بوازارک باشلیچه شول طاشلا نغان قالدقلرنی آشاب یالاب اوراملرنی طازارتوب طوررغه پک زور خدمت ایتهلر.

ترکیه شهرلرینک بازار اوراملری ترتیبسز سالنغان وکوزگه برده خوش کورنی طورغان کچکنه گنه کیتلردن عبارتدر. کیتنک آل یاغنده پالاس اوستینه آیاقلرینی بوکلاب ایهمی اوطوره. یاننده طروبقهسی، حساب دفتری وصاتقان آچهسی کورینوب طوره. کیتنک اچ یاغندهغی کیشتهلرده بار کبک طاوارلری تزلگان بولا. شونک اچونده آنده کیت باشلرینه، ژیووصقه یعنی اعلان یازلمش قالايلر قوییلر.

ترکلرده موچهدن قالا اهمیتلی نرسهلر قهوه خانهلردر. شهرلردن باشلاب ک کوچک اوللرغه قدر هر برنده بر یا ایسه بر نیچه قهوه خانهلر واردر. ترک ایرته برلن اویندن طوروب چقغاجده ک اول قهوه خانهگه کروب بر چاشقه قهوه اچه، بر تماکی طارتا، آنندن سوک اشینه کیتهدر. قایتقاندده دخیمه قهوه خاندهگه کروب برر قهوه اچه، تماکیسنی طارتا، کورگان ایشتنان نرسهلری حقنک کورشیلر ایل. صحبت ایته و آنندن سوک اویینه یوقلارغه قایتهدر. قهوه خانهلر ک ناچار بنالردر. بتون جهازلری بر نیچه فنا اورندق ایل اوستنه قامش چپتا جایکان آغاچ اسقامیقهلردن عبارتدر. موچه ایل قهوه ترکلرنک لوازم حیانتندن اولمشدر. لکن ترکلر اچون بونلردنده اهمیتلی طاغن بر نرسه واردرکه: اولده تماکی (ترکجهسی توتون) در. تماکی

ناڭ لزومی ترکر ایچون ایسکمک ایله بر درجه ده در . ترکر کوننده آلتمش وحتی سکسان گه قدر تماکی طارتالر . شوناڭ ایچوندرکه کوب طارتقان کشی گه : « ترک کبی طارتادر » دیب ایتوبزده بر ضرب مثل حکمینه کرمشدر . ترکرناڭ خاتونلریک ایرلری کبی تماکی گه فوق العاده مبتلادرلر . حتی بالالر اون - اون ایکی یاشندن طارترغه باشلیلر . کوبره گی پایپروس طارتسهده زورلری طروبقه استعمال ایتهار ، همده طروبقه ناڭ ایچینه اڭ قاطی واڭ قوتلی وایسرتده طورغان تماکی طوتروب طارتالر .

ترکیه قبرلک عالمیدر . باشقه مملکتلرده گی خروستیان شهرلریناڭ تیره سندگی : باغچهلر ، باغلر ، پارقلر ، وداچالریرینه ترک شهرلری مزار وقبرلر ایله احاطه اولونمشدر . زور شهرلرده گی ترک قبرلکری یخشی غنه تریبه لنوب طوتولسه ده کوچک یرلرده گیلری پک فنا حالده طورمقده اولوب تیره لری احاطه ایدلمگان کویچه قر کبک طوروب مزارلق اوستنده اوطورغان ، آوغان ، یرلگان ویغنیغان بی حساب طاشلر کوزگه پک یمسز وچرکین کورینمکده در .

ترکر اسلام دیننده اولوب روحانیلریناڭ باشی « شیخ الاسلام » دیب آتالادر . بوناڭ قول آستندک مدرس ، مفتی ، خطیب ، امام ومؤذن کبی بر نیچه تورلی علما وروحانیلر واردر . مدرسار مسجدلرده درس اوقوتلر ، مفتیلر وقاضیلر احکام شرعیه ناڭ یورتلووینه دقت ایتلر . خطیبلر مسجدلرده خطبه اوقیلر ، اماملر مسجدلرده نماز قیلدرلر و بوندن باشقه نکاح اوقومق ، اولوک کویک کبی محل خدمتلرینی اجرا ایتلر . مؤذنلر مسجد مناره سینه منوب کوننده بش قچقروب (اذان اوقوب) مسلمانلرغه نماز وقتی یتدیگنی خبر بیرلر . ترکر آبدست آلوب (طهارتلنوب) هر کوننی بش وقت نماز اوقورغه مجبوردرلر . طهارتلنورگه ینکل بولسون ایچون اوراملرده ، میدانلقدارده و مسجد تیره لرنگه مخصوص قرانتلر یاصلمشدر .

ترکلر پک یاشدن اولسهنلر، ایرلر اون دیدن، قز لر اون بر یاشدن تأهل ایتار گه باشلیلر. کیاو گه کیتماینچه قالغان قز اصلا بولمیدر. اولنه طورغان آدم کوبسنجه اوزی آلاچاق قزنی وقز اوزینه ایر بولاچاق یکتنی هیچ کورمگان وطانیمغان بولادر. باش قذالق ایچون یکتنک آناسی قزلی یورتهه باروب زور قزینی کوروب قایتاده اوغلینه قزنک صورت ظاهره سنی بیان ایته، ا گر اوغلی اوخشاتسه اشکه باشلانه، یعنی قزنک آتا و آناسی ایله سویله شوب و مشاوره ایدوب مهر مقداری وطوی وقتی تعیین ایتله در.

ترکلرنک خاتون ایله معاملهلری پک ینکلدر. خاتونلرینی بر نیچه مرتبه آیررغه وینه دن آلورغه یاری. فقط بعض فنا آدملرنی پک اوصاللمنوب کیتودن طیار ایچون خاتوننی اوچ مرتبه آیرغاندن صوگ ا گر خاتونی باشقه ایر گه باروب طورماسه ینه دن آلورغه یارامی دیه شریعتجه بر قاعده قویولمشدر. طویدن اول یکت قزغه کیلون کولمکی و باشقه بولا کلر یباره در. ترکلرنک نکاھلری پک تکلفسز بولادر. قز طرفینک اوینه امام کیله ده ایشک آرتنده قاقوب طوره طورغان قزدن شاهدلر حضورنده: « فلان کشی گه کیاو گه چغارغه راضی بولاسنمی؟ » دیب صوری. ا گر قز راضی من دیسه اول وقت کینه شاهدلر حضورنده مهرنک مقداری بیان ایدیله. بوندن صوگ امام نکاھ خطبه سی وقصقه غنه بر دعا اوقی، وشونک ایله نکاھ رسمی تمام بولا. بوندن صوگ طوی باشلانه. بو طوی شادلقلری عادتده برر آطنه دوام ایته در. طوی وقتلرنده کیلون هر کوننی کیچ بران کیینوب یاصانوب بر بولمه ده او طره. کیلوننک دوست قزلری شول اویگه جبولا لر، وایده نگه شملر یاندروب تزوب قویهرق اوزلری اوینارعه، کوار گه ویبیرگه باشلیلر. بو زمانده کیاو باشقه یرده ایر قوناقلری ایله او طوره. اوزینک خاتوننی کوره آلمیدر. ایر قوناقلرینی قهوه

تماكى و طادليلر ايله حرمت ايده لر . سگزنچى كوننى كياو ايله قزنى كياو يورطينه ايتهلر . آتاسينڭ يورطندن كيتماسدن اول قرغه ، غايت تاثيرلى بر صورتده ، « قوشاق باغلاو » معاملسى اجرا اولنده در . قزنىڭ آتاسى غايت قايقولى چهره ايله قزىنىڭ بولمه سينه كره . قز قچقر وب يغلاب آتاسينه قارشو تزلنلر ك آتاسينڭ قوللر ينى آياقلىرىنى اوبارگه باشليدر . آتاسى قزىنى كوتاروب قوجاقلى ، يوره گينه باصا ، يوزلر ندىن اوبه در . بوندىن صوڭ آتاسينڭ حضورنده قزىنىڭ بيليه قوشاق يعنى كمر باغلاب خپر دعاء ايتده ويخشى نصيحتلر بيره در .

اولنمش اولان ياش ترڪلر عادتده خاتونلر ينى آتالرينڭ يور طينه كيتره لر . اكر آنده طغز بولسه اوزلرينه مخصوص ايكنچى بنا حاضر ليلر . ترك قزلرى ايرگه بارغاچ ايرلرينڭ هر بر امرلرينه اطاعت ايتهلر ، حتى ايرلرينڭ رخصتندن باشقه اولر ندىنده چقميلر . لىكن اولر ندىنده پك اختيارلى اولوب اوزلرى تلا گنجه طوره لر ، نه استهسلر آنى اشليلر . بو خصوصده باشقه مملكت خاتونلر ندىن اصلا كيروده توگلدلر لر . ترڪلر نڭ خاتونلرغده قارشو معاملهلر ندىنده حقوقلىرى پك كينڭ ايسهده خاتونلر ينى قيناو توگل قاطى سوزده ايتميلر ، آنلرغده هر وقت ملايم بولونه لر . گرچه اسلام شريعتى بو يونجه دور نكه قدر خاتون آلورغده رخصت بولسهده كوب مصرف لازم بولغا نلق سببلى ترڪلر ده بردن آرتوق خاتون آلوچى پك آز اولوب عموميتله بر خاتون ايله عمر ايتهلر . خاتونلرى كرك بركنه بولسون و كرك بردن ككوب بولسون ترڪلر نڭ اولارى مطلقا ايكى گه بولنمش اولوب بزي ايرلر ياغى ، برى خاتونلرى ياغيدر . ايرلر اوز بولمه لر ندىن آيرم طوره لر . خاتونلر دخى بالالارى ايله اوز ياقلر ندىنده ³ياشيلر . حتى آشنيدده آيرم آشاب كوب وقتده اير ايله خاتون كون بوينجه بر بر سنى كورماينجه طوره لر . ايرلر اوز اشلرينه كيتهلر ، استراحت وقتند

قایدہ بولسه بر قهوه خانہ گه کروپ قهوه اچہلر ، تماکی طارتوب سویلہ شوب اوطورہلر . خاتونلری اوزلری ایچون حاضرلیلر ، پشەرلر ، آشیلر ، قهوه اچوب تماکی طارتوب اوز آرہ ساعتلر جه سویلہ شوب اوطورہلر . اگر ایرلری رخصت ایدوب قالنرغان بولسه کیینوب یاصانوب قوناقغه بارہلر .

بای آدملر یورطلر نده اش ایچون خدمتچی خاتون طوتہلر . فقیرلرنده یورطنک بار خدمتنی ده اوز خاتونلری کورہدر . ترک قزلری آرہ سنده پک کوزللری وار ایسه ده غایت ناداندرلر . گرچه اوقورغه یازار غه بلسه لردہ اصلا اوقومیلر همہ آتالرینک یا ایسه کیوا گه بارغاج ایرلرینک معیشتی ودنیا کوتووی ایچون آز بولسه ده یاردم ایتارلک هیچ بر تورلی هنر ومعرفت اوگرنمیلر ، ترک قزلری بتون عمرلرینی تگو چیگوا یله اوتکارہلر . لکن اشلگان اشلری پک پراصتوی وپک طوپاس نرسہلردر . اول خلقنک خاتونلری قر اشلرینه یورمیلر . ارلاو صوغولریده پک آزدر . بار کبک عمرلرینی یورت آرہ سنده غی واق تویاک اشلر ایله اوتکارہلر . اول یرارنده اویون کولکو ایچون بر یرگه جیولب بییو ، یرلاو ، موزیقه اویناب کیفی وصفا ایتو عادتلری بونلردہ یوقدر . موزیقه جہلسندن سانالا طورغان بار کبک قوراللری بر بارابانندن عبارتدر .

ترکیه ناک عمومیتله حاضرگی عوام خلقی غایت فنا و فزغانچ بر حالده در : هر طرفدن فقیرچیلک ، اوست باش آلاما ، یورت یر ناچار ، حیوانلر غایت آز ، قرلر اشلنمگان ، اولرینک اچی تمیز ایسه ده بر نیچه صاوت صبا ، توشهک یاصدق و پالاس اورنینه جایگان قامش چیتادن باشقه هیچ بر نرسہلری یوق . (هر برسندنه فناسی : مکتب لر غایت آز ، تعلیم و تربیه اصوللری افراط درجه ده ناقص ، یگی کتابلر وغزتہلر کبی تنویر فکری ایدہ جک مطبوعات هیچ یوق

درجه‌سند اولوب سنزور اصولی چيکدن طش رحيمسز صورتده حکم سوردیگندن وارلرینکده هيچ فائده واهمیتی یوقدر. حریت وجدان، حریت کلام، حریت مطبوعات، امنیت شخصیه و امنیت مالیه کبی حیاتی سعادتی ایچون هوا و صو ایله بر درجه ده لازم اولان شیلرک هيچ بری بونده بولمديغندن بو کونگی گونده خلقی نك حالی زیاده صیله شایان تأسفدر.) بونارنک بولای بولوینه اڭ باشلیجه اوچ سبب وارد: برنجیسی: صالدا تنک یالکنز ترکلردن آلنوب بارکبک اشلاو و طریشو وقتلرینی عسکرلکده اوتکارولری، ایکنجیسی: خلق طرفندن حکومتکه توله نه طورغان ویرگو و نالوغلر نك کوب بولووی همده بونلر جبولغان وقتده پک زور حقسزلقلر اجرا ایتلووی. اوچنجیسی: اوزلرینک صاقسز و قایغوسز اولوب یالقاولقغه بیریلولری و آغیر اشارگه قابلیتسز بولولری در. (لکن بنجه تلاسده قایسی پادشاهلقدده و دنیا نك تلاسده قایسی یرنده بولسون فقیرلک، جاهلک، یالقاولق، ائسزک، قابلیتسزک، یوره کسزک، ضعیف لک کبی انسانلر باشنده اولان جمیع فلاکت و بدبخت لکارک اڭ برنجی سببی اهلیده حریت یوقلغی و حکومت اداره سینک فنالغی در.) حاضرکی حالده عمومیتله ترک خلقی آزیماقده در. پک یش صوغشئر، هر توری رنجولر، اعتبارسز و مساهله جیللکاری کوندن کونگه کیمولرینه سبب اولمقدده در. اوللری مضمور بر حالده کورلب طوران بر نیچه ولایتلر بو کونگی کونده خراب و پیریشان بر حالده در.

ترکیه نك یاوروپا قسمنده اڭ مشهور یرلری استانبول شهری و خرسیتیانلرجه مقدس صانالان «آفون» طاغنده گی مناسترلر در. استانبول — یا ایسه «سارغراد» شهری ترکیه نك پایتختی در. بو وقتیله یونان مملکت نك پایتختی اولوب روسلرغه خرسیتیانلق بوشهردن کیلمشدر. استانبول شهری بر یاریم اطله نك اوچنده یدی توبه اوستینه بنا ایدلمش

اولوب خارجدن كورنیشی جھتیلہ دنیانك اڭ برنجی درجہ گوز شہرلرنندندر. اچندہ گى خانہلر، سرايلر، منارہلر، قبهلر ہر برسى رت برلن تزیلوب كورینوب طورہلر. ہر یاغندن كولگہلى لطیف آغاچلر و باغچہلر ایلہ احاطہ اولنمش اولوب قايسى غنہ یاقغہ كوز سالساكئہ قاراب طویمازلق درجہ دە گوزل و لطیفی دڭز منظرہلری وارد. استانبولنك بازارلری و اوراملری چوب چوبار خلق ایلہ طولی اولوب بوندہ ہر جنسندن و ہر نسلدن توری توری آدملر بوانمقئہ در. لکن اوراملرینك كوب یری طار و پچراق اولوب شونندہ كتو كتو یوری طورغان ایہسز انلر طولی اولدیغندن شہرنك گوزللكنی یبارہ در.

استانبولنك اڭ مشہور بنالرنندن بریسیك «ایا صوفیہ» مسجدیدر. اوللری یونان ایمپراطوری اولان یوستینیان طرفندن كلیسا ایدوب آلتنجی عصرده بناایدلمش بو عبادتخانہ دنیادہ غنی معبدلرنك اڭ زوری و اڭ گوزایدر. بونی بنا ایتمك اچون یوستینیان دنیانك ہر طرفندن مال جیمشدر. بناسی دورت پوچماقلى اولوب طشقی یاغندن صاریغہ مائل مرمر طاشی ایلہ قاپلانمشدر. اوستندہ شول قدر گوزل بر قبهسى واردركہ آندن گوزل، بولسەدہ یالڭز قبه سماغنہ بولور. مسجدنك اچندہ گى فوق العادہ گوزل مرمر باغانالری ایلہ كمر لری شول قدر لطیف و گوزل بر منظرہلى دركہ تعریف ممکن توگل. بو عبادتخانہنك بنا ایدلووینہ اون ایكى عصر یعنی مك ایكى یوز سنہ اولمشدر. شول وقتدن بیرلى یر بوزندہ انشا ایتمك نہ قدر بنالر وار ایسەدہ كوزللكدہ ہیچ برسى آيا صوفیہغہ یتشہ آلماشدر.

ترکیہنك یاوروپا قسمنندہ گى مشہور شیلرنندن ایکنجیسی «آفون» طاغیدر. بوندہ یالڭز ماناخلر طورہ در. بونلرنك مقدارى اون مك

قدر اولوب شونده بنا ایدلمش طوقز یوز اوتوز بش دانه کلیسالرنک تیره لرنده گی تکیه لرده و مناسترلرده عمر کچره لر. یکر می زور کلیسا لرنک برسی روسار طرفندن، ایکیمی صربلر طرفندن بنا ایدلمش اولوب قالغانلری رومارنکدر. مناسترلر طاغ باشلرینه صالشمش اولوب بیوک یوکسک استینه لر ایله احاطه ایدلمشدر. بونده غی مانا خلرنک معیشت ایچون لازم اولان آچه لری اختیار ی ویرلمش صدقه لر ایله اوزلرینه قاراغان یرلرنک داخودلرندن جیولمقده در.

ترکیه نك آریا قسمنده گی یرلری شونلر در:

کوچوک آریا، یاکه آناتولی - بر طرفدن ایکنچی طرفینه قدر «طوروس» و «آنتی طوروس» اسمنده گی طاغ لر کچمش اولان بو ملک ت آریانک اک غرب پوچماغیدر. بو ملک تده چیکلاوک، نار، شفتالی، قیسی، ویشنه، اوریک آغاچلری پک الوغ اورمانلر بولوب اوسمکده در. آنا طولی نك خلقی اون میلیون قدر اولوب اک کوبسی ترک نسلینه منسوبدر. صاتو آلو جیتندن اهمیتلی شهرلری «طربزون» و «ازمیر» در. (بزنک تاتار مهاجرلرینک کوبره ک اورنلاشدقلری «اسکی شهر» و اطرافی دخی اوشبو آنا طولی قطعه سنده در.)

ارمنستان - روسیه قبل آستدک اولان ماورای قفقاسیه غه کورش ی اولوب طاغلق بر مملکتدر. بو طرفلرده ارمنیلر طوره در. ارمنیلر خرستیان دیننده اولوب غایت طریشقان (لکن طنچسز هم قاره اچلی) بر خلقدر. بونلر آشلق ساچمک و باشقد هر تورلی هنر و صنعت ایله شغل لنسه لرده بارسندنده بیگره ک صاتو آلو ایله مشغولدرلر. ترک قول آستنده غی ارمنیلر بر میلیون قدر جاندر. ارمنستانک اک زور شهرلری «ارضروم» ایله «وران» در.

میزوپونامیا - دجله ایله فرات نهرلری آرسنده غی بو ملک ت که «بین النهرین» دیبده ایتله در. بونک کوبره ک یرلری استیب وچو

للردن عبارتند. خلقی اوچ میلیون قدر اولوب ارمنی، گرجی (غرو زین) کورد، عجم، روم، یهودی کبی ملت‌لر در. اصل ترک‌لر بونده هر برندن، آزد. زور شهری بروقتار فوق العاده الوغ و معمور (هم عرب حکومت اسلامی‌ه‌سینگ پایتختی، علوم و معارف مرکزی) اولان «بغداد» بلده سیدر که بو کونگی کونده یارطیسی خرابه جالنده در.

سوریه - بحر احمر (شاب دگز ی) ساحلنده اولان بو هملکت‌نک خلقی پک توری ایسه‌ده کوبسی خرستیاند. اوزلری پک قابلیتلی و طریشقان اولوب زراعت، صنعت و تجارت ایله شغول‌لنلر. مشهور شهری «شام» در. (آندنده مشهور و معموری دگز بوینک کی «بیروت» شهریدر که بونک آمریقان میسیونیرلری و فرانسوزلر طرفندن آچیلماش غایت مکمل مکتبلر، عرب خرستیاندن عالم، ادیب و فاضل ذاتلر موجود اولوب بونلر سایه‌سند ادبیات، مطبوعات و معارف گوزل بر روح کسب ایتمشدر. بیرونک تجارجه هم اهمیتی بیوکر)

فلسطین - ژوردان یا که یوردان نه‌ری ایله صوغار لمقده اولان، سوریه‌نک بو جنوب قسمی نصرانیتک منبعیدر. بو قطعده بر وقتلر فوق العاده معمور و منبت ایدی. حاضر نکه فقیر حالک و خراب بر صورتده اولوب هر وقت قورولق، چکرتکه و طالانو بلالری ایله مبتلادر. خلقی نکه کوبی عربلر اولوب آندن صوگ یهودیلر و بر مقدار خرستیاندلر در. حضرت عیسی طوغوب اوسکان بو مبارک یرلرگه زیارت ایچون هر سنه پک کوب خرستیان کیله در. بو قطعده نکه کزور شهری قدس بلده سیدر. (بو شهر بزم مسلمانلرجه هم قدس شریف دیه یور تولمکدن اولوب خرستیان مسلمان یهودی کبی اوچ دین اهلی قاشنده ده مبارک بر یر صانالمقده در)

ترکیه پک کوبدن بیرلی «آورو کشی» اسمیله مشهور در. حاضر گه قدر ترکیه‌نک یاور و پاده طوروی «بونی بولرگه باشلاساق اوز

آره مزده صوغش چغار « ديه ياوروبا حكومتلرينك قورقولرى سببندن گندهر، روسيه ايچون اك اهميتلى مسئله استانبولنك كم قولينه توشو ويدر. چونكه روسيه گه قاراغان قاره دكزنك بردن بر آچقى استانبول بوغازيدر.

صوك

مترجم طرفندن :

تركيه نك پايتختى اولان استانبولده بش سنه قدر يشامش اولديغىدىن كندى طرفىدىن بونده بر ايكي سوز يازمىدىن كچه مدم .

تركيه نك موقع جغرافيسى - تركيه نك اقليم وهواسى غايت درجهده معتدل واعلا واورنى تيرهلاى الوغ دكزلرله احاطه اولونهرق صوبوللرى ايچون پك سهولتلى همده ياوروپانك مدنيت مركزى اولان يرلرينه پك يقين وكورشى اولديغىدىن تجارت، صنايع وزراعت، علوم، معارف ومدنيتده ترقى ايتمك ايچون پك فولاي ومناسبدر. تركيهده اورمانلر پك كوب طوپراغينك اوستنده هر تورلى آغاچلر، چيچكلر ويمشلىر يتشمكده ويرنك آستنده هر تورلى معدنلر وصولر بولنمقددر. طوپراغى پك يخشى اولديغىدىن ايگون غايت درجهده يخشى اوگادر .

تركيه نك اهاليسى - تركيهده كى خلق پك تورلى تورلى ملتلردن عبارتدر. مثلا اوزنده يرلى اولههق ترك، عرب، ازمنى، روم، كورد، آرناد، بلغار كى بر قاچ ملتلر وار. بونلردن باشقه تجارت وكسب ايله تركيهده واستانبولده ياشاوجى ياوروبا، آفريكا، آمريكا وآزيانك هر طرفندن هر تورلى آدم بولنمقددر. تركيهده ملت حاكمه اولان مسلمانلر كرك تجارت، صناعت وزراعتده وكرك معارف ومد

نیتده اوزلرینک قول آستنده اولان باشقه ملتلردن آلغه کیته آلاماشلردر .
 ترکر صاف و آچیق طبیعتلی مسافر پرور غایت مستعد و ذکی آدملر
 ایسه ده حکومتلرینک فنااداره سی سببندن تنبلک و عطالته : روئسای
 روحانیلرینک جهالت و فکر سزلکری سببندن تعصبه طالمشلردر .

ترکیه ده معارف و مکتبلر — معارف و مدنیت جهتنجه ترکیه بتون یر
 یوزنده گی مسلمانلردن و مسلمان حکومتلردن ایلر و ده ، اسکن مدینتلی
 یاور و پیا حکومتلرینک هر برندن کیر و ده در . ترکیه ده علوم و معارف
 جدیده تحصیل ایچون هر چوق مکتبلر آچلمش ایسه ده ، کوبسی چن
 کوکلدن اوزلری تلاب کشی بولور ایچون دگل ، بلسکه یاور و پالو
 ارك تضييقی ایله ایسترایسته مز آچلمش اولدقلرندن و حریت تدریسیه ،
 حریت وجدان ، حریت کلام موجود اولمدیغندن بو مکتبلردن کلن
 ثمرلر کوزگه کورینه جک قدر اثرلی دکلدلر .

مکتبلرینک پر و غرام و ترتیبلری گوزل و یاور و پادن نمونه آله رقی
 یاصالمش ایسه ده بونلرینک کوبسی کاغذ اوستنده فالوب اجرا ایدلیور .
 مأمور و معلمک ایچون لیاقتمسز و اهلیتمسز آدملر تعین اولنیور .
 شونک ایله برابر ترکرینک کوبسی و خصوصاً روحانیلری و مدرسه
 شاگردلری نظامی و ترتیبلی مکتبلرگه فنا و نفرت کوزیله باقیورلر .
 مکتب طلبه سنده دین جهتی آزالیور دیورلر . بزم روسیه مسلمانلرینک
 روس مکتبلرینه بر قدر شبهه لی کوز ایله باقوب شونده بالالرینی
 اوقوتوق ایچون تردد ایتمه لرینی گرچه آرنه حقلی کوررگه ممکن
 ایسه ده « خلیفه » امریله آچلمش و مسلمان مدیرلر ایله مسلمان معلملرک
 تحت تربیه و تعلیم لرنده بولنمش مسلمان مکتبلرینه ترکرک و خصوصاً
 علماسینک فنا کوز ایله باقمه لرینی بنجه هیچ بر تورلوققلی چیقارمق
 ممکن دکلدلر . اگر محض فن اوقودقلری ایچون دینسز بولوب قالا
 طورغان بولسه لر اوقوت دین اسلام یا خودعلی العموم دینلر فن و معارفکه

مخالفي ديمك لازم كله جـكـر . هالبوكه كنديمز اسلاميت معارف ايله قرداشدر، بر برينه مثلا زماندر، بریسی ایکنچیسندن باشقه کیمالت طابا آلمیدر ديه دعوا ایدوب طور ییورز .

ترکیه ده مکتبلر ابتدائی، رشدی، اعدادی، عالی اسملریله دورت قسم گه بولنمشدر . ابتدائی مکتبلر آلتی یدی یا شنده یگی درس باشلا یان بالالره مخصوصدر . بونده کوبسناچه ایر قز بالالر برلکه اوقیلر . اوقولغان درسلی: اوقومق یازمق، تجوید، قرآن، اعتقاد، علم حال و آرز بر مقدارده علم حسابدن عبارتدر . بو کبی مکتبلر هر مجله ده وار و بعضیسنده بر نیچه شردانه در . رشدی مکتبلره ابتدائی مکتبلره تمام ایتدکدنصکره کریورلر . رشدی لریك تحصیل مدتی اوچ دورت سنه اولوب ابتدائی درسلی اوزرینه بر آرز مفصاحه اعتقاد، علم حال، اوقومق یازمق، قصص الانبیا، مختصر جغرافیا، علم حساب، مقدمات هندسه رسم، بر قدر فرانسزجه اوقنیور . رشدی مکتبه اکمال بعدنده اعدادی مکتبلره کریورلر، اعدادیلریك تحصیل مدتلی هم دورت سنه دن عبارتدر . بونده کینه اعتقاد، علم حال و لسان عربی، لسان فارسی اوقومق یازمق، لسان ترکی، جغرافیای عمومی، تاریخ عمومی، هیئت، هندسه، حساب، جبر، علم حیوانات، علم نباتات علم طبقات الارض، علم کیمیا، مثلثات، ترسیمات ریاضیه، فزانسزجه، روجه، بلغارجه، ارمنی جه لسان درسلی کبی درسلی اوقولمقده در . ابتدائی و رشدی مکتبلر یالکز نهاری اولدیغی حالده اعدادی مکتبلریك هم نهاری هم لیلی قسملی واردر . ابتدائی، رشدی و اعدادی مکتبلریك هر برینه یوروب درس اوقومق ایچون اوقتوچی اوله رق آچه آلمیدر . بونلره کرماک ایچون هم ترکیه تبعه سی اولمق شرط دکلدر . اعدادی مکتبلریك کندیسنده طوروب درس اوقومق حق آشاو اچو و کیوم مکتبدن اولمق شرطیله سنه وی ایکی یوز روبله مقدارنده در . بونلر حکومت مکتبلری . ابتدای

رشدی واعدادی مکتبلرک خصوصی اولانلری یعنی آچه ایله اوقوتوق ایچون خصوصی کشیلر طرفندن آچیلمش اولانلریده واردر. مثلا: شمس المعارف، دارالتدریس، برهان ترقی، نمونه ترقی، فیض حمیدی، کبی مکتبلر. بونلرک هر برنده لیلی ونهاری قسملر، ایرلر وقلر ایچون مخصوص صنفلر واردر. بونلرده اجرت تدریسبه آشامق ایچمک، کیمک صالحق ایله برابر سنهوی کینه شو ایکی یوز - ایکی یوز ایلیلی روبله قرارلرنده در. رشدی واعدادی مکتبلرک بر قسمی ملکی و بر قسمی عسکری در. عسکریلرنده لیلی قسملری موجود اولوب بونده آچه آلمیور. لکن بونلرده اوقوب چیققدنصکره ترکیه ناک عسکرلک خدمتنده بولونمق لازمدر.

عالی مکتبلری هم ایکی یه منقسم اولوب بری ملکی، بری عسکریدر. عسکری مکتبلرنده آچه سز آشاتوب اچرتوب اوقوتسه لرده ترکیه ناک عسکرلک خدمتنده بولونمق یعنی آیتسر، دوقتور، مهندسک وظیفه لری کبی برر خدمت ایتمک لازمدر. ملکی اولان عالی مکتبلردن: مکتب حقوق وازدر. بوندن حاکم لر، آدواقاتلر، یتشیور. ملکیه مکتبی (دارالفنون) واردر، بوندن ملکی مأمورلر، اورته مکتب معلملری ومدیرلری یتشیور.

مکتب هندسه واردر. بوندن مهندسلر یتشیور. مکتب طبیه دن طبیبلر یتشیور بونلرک هر بری یالکز نهاری و اوقتو ایچون آچه آلو یوقدر. لکن بونلره کپرمک ایچون ترکیه تبعه سی اولمق شرطدر. بونلردن چیققدنصکره بچی غنه معاش ایله مأموریت لر ویریلدر. بونلردن باشقه: معلم لر یتشدیرمک ایچون استانبولک اوزنده ولایت لرنده «دارالمعلمین» مکتبلری واردر. بونلرک مدت تحصیللری دورت یاخود آلتی سنه در. عالی مکتبلرک مدت تحصیللری دورت بش سنه لردن عبارتدر.

قزلر ایچون هم مخصوص رشديه و دارالمعلمات مکتبهری واردر . کبار فامیلیالر قزلرینی کندی خانه لرنده معلمه لر طوتوب اولدقچه کوزل تحصیل ایتدیورلر ، موزیقه ، فرانسزچه یاخود نهمسهجه کبی برر اجنبی دیل اوگره تیورلر . حاصل : ترکیه مکتبلرنده هر نه قدر روس ویاو-روپا مکتبلرنده گی درجه ده کوزل و جدی تعلیم و تربیه موجود دگل ایسه ده بخارا ، خیوه ، ایران ، فاس ، جزایر ، تونس وقران مکتب لرینه نسبته فوق العاده عالی و صوڭ درجه ده گوزلدر . اگر اوّل روس مکتبلرنده اکمال تحصیل ایدرک صوڭره ترک لسانی و ترک ادبیاتی اوگر نیلرسه بزم روسیه مسلمانلری ایچون دها گوزل و دها زیاده فائده لی اوله جغی آشکاردر . بنجه بالالرنی پک یا شدن ییار مک مناسب دگل ، بلکه اولا اوز مرزک مملکت ممالکتلرنده اوقوتمق لازمدر . ترکیه نك مطبوعاتینه کلنجه : باشقه مدنیتلی ممالکتلرده اولدیغی کبی بونک دخی یگی اثرلر و غزته لر ، ژورناللر نشر اولنمقده ایسه ده سنزور اصولی رحیمسز صورتده قاطی اولدیغندن بونده کی بیچاره محررلر اوز فکرلرندن هیچ بر شی یازه میورلر . کتاب و رساله لرنده یالکنز معاشقه و محبتدن عبارت اولان حکایتلر و رومانلر بیان اولنمقده در . بونلر گنده اکثریسی ترک لرک کندی ملی معیشتلرینه دائر دگل ، بلکه فرانسزلرک اسکی اصولی اورام رومانلرندن ترجمه کبی بر شیلردر . اوزلرندن چیقاروب فلسفی ، سیاسی ، ادبی شیلر یازماغه یعنی باصد-یروب نشر ایتمگه سنزور طرفندن مساعده ویرلمیور . یورغان کبی بیوک غزته لرنده بتون دنیانک هر طرفندن خبر وار . لکن ترکرک و ترکیه نك کندی حالینه عائد هیچ بر شی یوق . اگر ترکیه نك کندی حالندن بحث ایتسه لر هر وقت : بتون مملکت ایچروسی غایت طنچ و راحت لکده اوله رق پادشاهمن حضرتلرینه دعا ایله وقت کچریورلر دیه یازهلر . حالبوکه شول وقت لرده ترکیه نك بر قاچ یرلرنده بر نیچه

تورلی خلقلر بربریله یا که ترک عسکریله قانغه باطوب صوغشوب
طوره‌لر .

ترکیه‌ده اولدنبر و غایت مقتدر محررلر، فاضل اُدیلر اولاکلمش
هم حاضرنده واردلر . ابو الضیا توفیق بک، مراد بک، مدحت افندی
اکرم بک، مرحوم سامی بک، کمال بک و سائرلرک اسملری یاور و پاچه
ده معلومدر .

لکن حکومتک ادارسی فنا اولدیغی سببله سنزور اصولی غایت
شدتلی اوله‌رق حریت فکریه، و حریت وجدان و حریت مطبوعاته
اصلا یول ویرلمدیکندن بو کبی فاضل و عالی ادیبلره اوزلری استدیگی
کبی یازوب فکر نشر ایتمک هیچ بروقت میسر اولمامش، بعضیسی
کدرندن وفات ایتمش، بعضیسی انتخار ایتمش و بعضیسه مملکتنی
ترک ایدوب یاور و پایه و مصره فرار ایتمش و حاضرنگ هم ایتمکدرلر .
ترک لسانی هر نه قدر لایقی درجه‌سنده اشلنه‌رک ساده‌لندیروب عمومی
وملی بر لسان ایدیله‌مامش و بر طاقم لزومسز عربی فارسی سوزلردن
تمیزلنمامش ایسه‌ده حد ذاتنده پک گوزل، پک فصیح و پک کنیش بر
لساندر . البته بروقتلر سنزور اسارتلرندن قورتیله‌رق کندی کمالتنی
میدانه قویه‌جقدر . ترکیه‌دن غزته آلمق آرزوسنده بولنوبده قانغیسنی
آلمق، خصوصنده مصاحت صوراب بگا مراجعت ایدن آدلرله نه دیمه‌گه‌ده
بیلمیورم . ترکیه غزته‌لرندن بزنگ روسیه اسلاملری ایچون فائده
پک آزدلر . بزم ایچون مطلقا روس غزته‌لری او قومق، روس
مکتبلارنده تحصیل ایتمک، روسیه احوالنی او گرنمک فائده‌لیدر . بن
شویله بر فکرده‌یم که : اگر روسیه و ترکیه‌نگ ایشلری اوشبو روشچه
کیده‌جک اولورسه روسیه مسلمانلری ترکیه‌یه دگل، بلکه ترکیه
مسلمانلری روسیه‌یه هجرت ایتمک لازم کله‌جکدر . چونکه ترکیه کوندن
کون انقراضه یاقنلاشدیغی حالده روسیه عدالت، حقانیت، حریت

یولینه کرمله ویکیدن جانلانوب کسب حیات ایتمگه باشلادی. جناب حق بزرده عقل ویرسونده برطاقم ایشانقلر، مریدلکر کبی اشلر دن واز کچوب حقیقی حیات ایله باشقلر کبی فکر وادراک ایله یشامغه نصیب ایتسون.

ترکیه نڭ ادارهسی — ترکیه نڭ ادارهسی اداره مستقله نڭ اڭ آغریدر. خلق وملت ایچون بو درجه ضررلی وبو درجه آغیر بر اداره بر یوزنده آز قالمشدر. یالکیز فاس، ایران، چین کبی یاریم مدنی یاریم وحشی وملتگرگنه بویله اداره اولنیور. ترکیه ده حریت حقوق، مساوات، حریت مطبوعات، حریت کلام، حریت اجتماع کبی بنی بشر ایچون صوایله هوا درجه سنده لازم اولان شیلر بر طرفه طور سون، حتی امنیت شخصی وامنیت مالیه ده یوق دینله جک درجه ده در. هر آدیم باشنده بر جاسوس اولوب انسان باشقه آدملره دگل، حتی اوزینڭ طوغمه قرداشینه انابت ایدوب بر سوز سویلیه میور. بر قاچ پاریه یاللانوب کزمنده اولان بر طاقم دنی و آچاق جاسوسلر ژورنال ایدوب یازوب کیدرک محلینه تسلیم ایتدیلر ایسه ایسترسه کیم اولسون در حال خانه سنی باصیورلر، اوزینی توقیف ایدیورلر. حقی یاکه حقسر اولدیغکی آڭلاتاچیه قدر جاننڭ چقه جقدر. ترکیه ده یتشمش اولان بر قاچ فکر و قلم صاحبلی کوبسناچه پولیس نظارتی آستنده بولنمقدن یاخود استانبولدن طردونغی اولنمقدن قوریتله ممشدرلر. مرحوم مشهور شیخ جمال الدین الافغانی حر بر عسکته اولدقده بیوک بیوک اشلر کوره بیله جک نادر بر ذات اولدیغی حالده استانبوله کلرک خفیه و جاسوسلر نظارتی آستنده هیچ بر شیلر میدانه قویا آلما ینچه ترک حیات ایتدی. ذاتا حریتنڭ حیاتدن واستبدادنڭ ممتدن نه فرقی واردر.

کنج ترکر — وقت وقت غزته لرده کنج ترکر اسمی

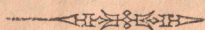
کوریلوب کچمکده در. بو کنج ترکرک اکرسی گوزل تعلیم وتر
 بیه کورمش، حمیتلی وفاضل ذاتلردن عبارتدر. مملکت ووطنلرینک
 کوندن کونه انقراض و تنزله یوز طوتدیغنی کوروب و بونک حقیقی
 سببیده اداره حکومتک فالغندن ایدیکنی بیلوب شونی اصلاح ایتمه نک
 لزومی حقنک سویلمگه یاخود یازمغه باشلامش اولد فلری حالک کندیلرینه
 هیچ بر درلو یول ویرلمیدرک بلکه برچوق جزالره دوچار اولد فلرندن
 استر ایسته مز مملکتلرینی طاشلاب باشقه یرلرگه مثلا یاوروپایه یاخود
 مصره کیتمگه مجبور اولمشلردر. بونلر شوکیندیکلری حر مملکتلرده
 ترکجه، عربجه، فرانسزجه غزتلر ورساله لر نشر ایدرک بیچاره
 وطنلرینی قوتقارمق چاره سنی دوشنیورلر، کندی وطنلرینه فائلی
 نصیحتلر ووروب انتباه و تیقظ، علوم و معارفه یاشمق و مدینته کیره ک
 عموم مدینتلی انسانلر کبی یشامق لزومی حقنده نشر فکر ایدیورلر.
 بونلرک مسلکلی: مدینت، معارف، حریت و مساوات طلبندن عبارت
 اولدیغندن ترکیه داخلنده آزمی چوقمی معلوماتلی و آچیق فکرلی
 آدملر قلبا بونلره طرفداردر. لکن بو کنج ترکر حاضرگه قدر بیوک
 ثبات وفدا کارلق کوستروب خدمت ایده آلقلری یوق. بلکه ثباتسز
 لق و متانسزلکلریله طرفدارلرینک اکسلمه سینه و مسلکلرینک ضعیف
 لنسینه سبب اولمشلردر. بعضسی بش اون نسخه غزته چیقاروب
 آچووی کلن آدملری سوکدکن صوگ تمام مسلکندن ال چکیور.
 بعضسی بر کون آنده، بر کون بونده بر قاچ درلو اسملرده غزتلر
 چیقاروب آبونه پارهسی طوپلایه رق صوگره هر برندن واز کچپور،
 بعضسی دنیلر قوپاره چق اولوب یاوروپایه فرار ایدیورده آرهسی
 چوق کچمزدن شو سوکدیکی حکومت مسبنده طرفندن آز بر شی
 لطفی واحسان قوقوسی طویدیغنی کبی کینه هیچ شی اولمامش کبی
 استانبوله عودت ایدوب بوندن صوگره الینه قلم آلماسقه وقلبنه بر

فکر کرتا سکہ یمین ایڈیور۔ بناء علیہ ترکیہ حکومتی ننگ کنڈیسی کبی بو کونج ترکر فرقه سنیده انقراض وزواله یوز طوتمش یاخود سقط طوغمش دیسهك خطا اولمز ظن ایدرم .

استانبول — استانبول حقنده فاموس الاعلامك ایکنچی جلد ۸۷۲ جی صحیفه سنده کوریلان اوزون معلوماتدن بعض برلری بونلردر: استانبولك انك مشهور بنالری جامع شریفاریله سرای همایونلریدر. استانبولك اوزنده ۵۰۰ وجوارلرنده ۳۲۴، مجموعی پایتختده ۸۲۴ جامع واردر. هماملر دخی استانبولك بیوک بنالرندن اولوب استانبولده مجموعی ۱۷۵ خمام واردر. استانبولده بو کونگی کونده موجود مدرسہلر ۱۶۴ عددندهدر.

تأسیسات خیریهدن بری دیگر مکاتب احداثه لزوم کوریلهرک سلطان محمود زماننده طیبه، حربیه، مهندسخانه و بحریه مکاتب عسکریه سیله بونلرک اعدادیهلری آچلمش اولدیغی کبی، بعده مکتب سلطانی، مکتب صنایع، دارالشفقه، مکتب ملکیه، مکتب طیبه ملکیه، اورمان مکتبی، بر چوق مکاتب رشديه وصوگره مهندسخانه ملکی، مکتب حقوق، مکتب زراعت و تجارت، مکتب اعدادئی ملکیه، لسان مکتبی، صنایع نفیسه مکتبی، قزلر مکتبی و باشقه بر نیچه مکتبلر ایله برابر استانبولده موجود مکاتب رسمیه و اسلامیه ننگ مجموعی ۵۰۰ دن زیاده اولوب بونلرک ۲۱ سی مکتب عالیه ۲۰ سی ایرلره و ۱۱ سی قزلره مخصوص رشديه ملکیه، ۹ سی مکتب رشديه عسکریه، ۴ سی مکاتب اعدادیه عسکریه و دیگر لری مکاتب خصوصیه و ابتدائیه ایله صبیان مکتبلرندن معدوددر. ارمنی، روم، یهودی و اجنیبلرک دخی ایرلر و قزلره مخصوص بر چوق مکتبلری واردر. استانبولک عمومی کتبخانهلر ۴۵ عددنک اولوب مجموعنک ۷۰،۰۰۰ (یتمش بیك) جلدن زیاده کتاب موجوددر. (پاریژ کتبخانه عمومی سنده ایکی میلیون یاریم قدر کتاب واردر). استانبولک تورلی تالرده

حروفات ولیتوغرافیہ اولہرق ۴۸ مطبعہ موجود اولوب ۲۹ عزتہ نشر اولنیور. (پتر بورغده مطبعہلر اوچیوزدن زیاده دو). استانبول و جوارنک ۳۰۰ قدر تکیه (مسلمان مناسترلری) واردر. استانبولک مقدار اهالیسی صوک تحریر نفوسده ۵۶۵، ۸۷۳ نفوس اولدیغی ظاهر اولوب بونلرک یارطیسندن آرتوغراقی مسلمان و قالا نری روم، ارمنی، یهودی واجنبی در. لسان عمومی و محلیسی ترکیه اولوب رومچه ارمنی جه یهودی جه (یعنی اسپانیولجه) وسائر لسانلر دخی اصحابی آره سنده تکلم اولنور. آخجق طوغمه بیومه استانبوللی اولان اهالی نیک کافه سی هر هانکی جنس و مذهبه بولنورسه بولنسون ترکی لسانه آشنادر لر. بو شهرک دنیا نیک مرکزی اولمق استعدادنده بولندیغی، ایچنده بش اون لسانک سویلنمسیله و همان هر جنس و ملیته منسوب آدمارک بولنمسیله دخی مثبتدر. استانبول شهری ترکلر طرفندن ۱۴۵۳ نچی سنه ۲۹ نچی مایده فاتح اولنمشدر.

جو ایلر :

ک. افندیه . - روسجه غزته و ژورنال او قدیغکنز وقت راست کلدرک آکلایه مدیغکنز بعض اصطلاحی سوزلری واجنبی کلمه لری آکلایمق ایچون سزه توبانده گی کتابی توصیه ایدرم .

„Толкователь газетъ и журналъсь подробн. словарь. иностранныхъ словъ“

بهاسی ۵۰ کاپک کتابچی دکانلرنده بولنور اگر بولنمازسه صورتیب آلدرمق ایچون آدرس بویله در :

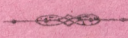
Вильна. учителю И. Б. Гану. Георгіевская, 48.

محمد فاتح الکریمی

اورنبورغده محمد فاتح گریمو فده صائلقمده در :

(اور ائرلرنندن)

یاوروپا سیاهنامہ سی	۷۰	تین
شاگرد ایله استودینت (ایکنچی طبع)	۱۰	، ،
خانوںلر وظائفی	۱۰	، ،
صالح باباینگ اوپله نوی	۵	، ،
عرب طوی (روسجه دن ترجمه)	۱۰	، ،
ترک خانملری (فرانسزجه دن ترجمه)	۸	، ،
معلملره رهنما (برنجی جزء)	۷	، ،
» » (ایکنچی جزء)	۱۲	، ،
جهانکیر مخوم برنجی جزء	۵	، ،
تربیه لی مورثیق	۵	، ،
قریمه سیامت	۴۰	، ،
مرهوم غلمان آخوندک ترجمه عالی	۳۰	، ،
نشریات کریمی . [روسجه دن ترجمه . احوال اممه دائر] آیروجه		
هر جزئی	۱۲	کاپک
برسنده نشر اولنه جق ۱۲ جزئی	۱۰	روبله ۲۰ تین

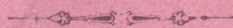

تیزدن باصقله جق :

« معصوم » ملی کوزل بر هکایه

نشر ابتدائی اثر لوئڈن صائمقده در :

اسماء (کوزل ، ملی بر حکایه	۲۰
تقی عجب (اصول جنید و قدیمه حقمده ادبی بر اثر)	۱۲
بیگلر قز (خیالی حکایه)	۱۲
اورنبورخ اچنده سیاحت	۷
بختلی قز	۱۴
طولچو قچیلر ککنابی	۱۲
بختسز قز	۱۵
اوقوگز تقی عجبین دخی عجب	۱۲
آفیسیمانت	۱۵
خیر دعاء	۱۲
سانورا صحرا لری	۱۵
اوج آیلغ سیاحت	۱۲
قریم غنچه لری [رسملی شعر مجموعه سی]	۲۵

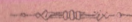

نشریات کریمی دن باصلدی :

یاپونلر . قوره لیلر . قطایلیلر . فرانسوزلر . نمسه لر . انگلیزلر . ایتالیانلر .
 خیره لیلر و بخارالیلر . افغانلیلر . یهودیلر . اسپانیوللر . تاتارلر .
 عربلر . آمریقایلیر . ترکلر . هر جزئی ۱۲ کاپک دن .

بو کتابلر قزانده علی اصغر افندی کمال الدینوفده ابراهیم انلی ادریسفده قزان هم اوفاده
 بتروپاولوسقده نیازمحمد افندی ملید انوفده اورسکیده ذرق کتبخانه سنده وتورلی یرلردهکی کتابچلرده
 صائمقده در .

نشریات کریمی نک ۱۶ نچی جزئی « نیغزلر » در .